

Л. М. СТЕПАНЕНКО (канд. пед. наук, проф.)
Київського інституту соціальних та культурних зв'язків
імені святої княгині Ольги (м. Київ)

МОТИВАЦІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО СОЦІАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

У статті розкрито особливості мотиваційної компетенції як складової підготовки студентів до соціальних зв'язків, що забезпечують якість освіти, адекватну вимогам сучасності. Охарактеризовано групи мотивів, які лежать в основі професійної готовності майбутніх психологів.

Ключові слова: майбутні психологи, соціальні зв'язки, мотиви, мотиваційна сфера, мотиваційна компетенція, професійна готовність.

Постановка проблеми. В умовах нового типу економіки все більший пріоритет серед вимог до випускників вищої школи отримують студенти, які системно і організаційно задовольняють вимогам підприємств, виявляють мотиваційні, інтелектуальні, комунікативні здібності. Це дозволяє успішно організовувати соціальні зв'язки в економічному та культурному просторах. Отже, найважливішим завданням сучасної вищої освіти є її переорієнтація на визначення соціальних зв'язків, які забезпечують якість освіти, адекватну вимогам сучасності.

Теорія і практика професійної освіти вимагає від вищих навчальних закладів удосконалення підготовки фахівців. Особливо це стосується приватних вищих навчальних закладів, у яких майбутні фахівці готуються за різними напрямками. Об'єднують таку різнопланову підготовку соціальні зв'язки, які мають навчитися встановлювати сьогоденні студенти.

З огляду на це актуалізується проблема до загального професійного розвитку особи, її мотиваційних, когнітивно-навчальних, процесуальних, комунікативних та соціально-професійних здібностей, самостійності в прийнятті виробничих рішень, здобутті нової інформації та формуванні знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор показав, що дослідженню проблеми формування професіоналів, які самостійно мислять, інноваційно вирішують завдання завжди приділялась належна увага, зокрема таким її аспектам: методологічні засади сучасної філософії освіти (В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, М. І. Михальченко та ін.); теорія неперервної професійної освіти (С. У. Гончаренко, Р. С. Гуревич, А. М. Гуржій, Н. Г. Ничкало та ін.); професійної підготовки фахівців у вищій школі (А. М. Алексюк, В. І. Бондар, Н. М. Дем'яненко, І. М. Ковчина, Н. В. Кузьміна та ін.); теорія компетентісно-орієнтованого підходу до навчання (В. У. Байденко, Н. М. Бібік, Е. Ф. Зеєр, О. І. Пометун, Л. А. Петровська, Г. В. Терещук та ін.); теорія діяльнісного підходу до процесу засвоєння знань та розвитку особистості (І. Д. Бех, Л. С. Виготський, Н. В. Гришина, Г. С. Костюк, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн та ін.).

Аналіз науково-педагогічної літератури переконує в тому, що проблема підвищення рівня професійної підготовки сучасних студентів в Україні, формування їх професійної готовності у процесі вивчення спеціальних дисциплін поки що не вивчена і потребує значної уваги. Це, насамперед, стосується вдосконалення змісту, форм і методів навчання.

У процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у системі освіти виявлена низка суперечностей між:

– державними вимогами щодо підготовки конкурентоспроможних працівників і недостатнім рівнем їхньої соціально-фахової компетентності;

- модернізацією системи освіти та науково-методичним забезпеченням приватних вищих навчальних закладів;
- традиційною системою підготовки майбутніх фахівців і недосконалістю індивідуалізації їхньої навчально-практичної діяльності;
- наближенням системи освіти України до світових стандартів, зокрема Болонських домовленостей, і низьким рівнем умінь самостійної роботи студентів;
- необхідності якісної спеціальної підготовки і скороченням годин аудиторних занять для циклу цих дисциплін;
- сучасними вимогами до викладачів та їхнім фактичним педагогічним професіоналізмом.

Актуальність проблеми, її важливість та необхідність розв'язання цих суперечностей і зумовили вибір теми нашого дослідження.

Мета статті полягає у розкритті особливостей мотиваційної компетенції як складової підготовки студентів до соціальних зв'язків, що забезпечують якість освіти, адекватну вимогам сучасності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах модернізації освітнього простору вищої школи згідно Болонських домовленостей істотної ваги у становленні сучасного типу особистості набувають „соціальні зв'язки”. Ця тенденція полягає в підвищенні ролі навчальних та процесуальних професійних показників у підготовці студентів вищих недержавних навчальних закладів, в результаті чого більш адекватним стає поняття „професійні соціальні зв'язки”.

У багатьох європейських країнах останнім часом відбулась орієнтація програм і педагогічних технологій відповідно модульно-рейтингової системи. Сучасний етап розвитку освіти України також характеризується активним впровадженням модульного підходу до навчання. Якщо загальні теоретичні питання професійної підготовки студентів як компетентних спеціалістів розроблені досить ґрунтовно (М. Б. Євтух, І. М. Ковчина, О. В. Овчарук, О. І. Пометун, С. А. Раков, О. О. Романовський, О. Я. Савченко, О. Л. Шевнюк, О. П. Щолокова та ін.), то її реалізація в процесі вивчення спеціальних курсів у вищих недержавних закладах освіти тільки починає розроблятися.

Приватні вищі навчальні заклади України, котрі готують професійні кадри, на сучасному етапі не можуть залишитись осторонь прискореного, випереджувального, інноваційного розвитку освіти і науки. Сучасна держава вимагає забезпечення умов для розвитку, самоствердження і самореалізації особи впродовж життя. Модернізовані сучасні технології вимагають від молодих фахівців не просто освіченості, активності, пошуку, а й інтелекту, самостійності, умінь, впевненості, відповідальності, вміння жити і працювати в нових умовах, бути соціально зорієнтованими.

За роки незалежності в Україні відбулося багато змін щодо змісту навчальних програм, дидактичних матеріалів, підручників тощо. Але дослідники відмічають, що вища школа сьогодні ще не достатньо навчає вчорашніх студентів приймати рішення, використовувати інформаційні та комунікаційні технології, критично мислити, вирішувати конфлікти, орієнтуватись на ринку праці, тобто зміст освіти сьогодні не достатньо відповідає потребам суспільства та ринку праці, не спрямований на набуття необхідних професійних соціальних зв'язків [14].

Отже, прямий обов'язок викладачів вищого навчального закладу, а в нашому дослідженні – приватного вищого навчального закладу – допомогти студентам усіх курсів знайти своє соціальне призначення, виявити, чим вони будуть займатися упродовж своєї професійної діяльності.

Питання уміння набувати, будувати соціальні професійні зв'язки особливо загострюється в сучасних умовах, коли значний відсоток молодих людей обирають професію за „модними” спеціальностями та бажанням батьків і погано уявляють собі, ким мають стати, а інколи не мають і бажання одержати цю професію. Тому на викладачів вищих навчальних закладів лягає проблема формування професійної соціальної

спрямованості у студентів, що є складовою частиною професійної освіти майбутнього фахівця. Професійна мотивація сьогодні є вкрай необхідною передумовою для розвитку країни.

Учені звертають увагу на те, що професійна підготовка студентів у здобутті знань проявляється лише завдяки власній діяльності, з появою внутрішньої потреби у знаннях, пізнавальних інтересів, зацікавленості. В цьому розумінні професійності справді неможливо навчитися самому. Такий професіоналізм можна лише сформувати у процесі навчання та виховання.

Розгортання модернізованих освітніх процесів пов'язано з формуванням і підготовкою фахівців нового типу, тому системі вищої школи необхідно переходити до нових методів і засобів підготовки студентів для ринкової економіки. Якщо навчання орієнтоване на мотиви тільки професійного обов'язку, то воно стає для студента одноманітним. Щоб з об'єкта педагогічної дії студент став суб'єктом, який сам із готовністю включається в навчання, потрібно в організації цього процесу знайти такі мотиваційні заохочення, які б сприяли підготовці до налагодження соціальних зв'язків під час професійної дії.

Можливості мотивації до успішної професійної діяльності у психологів набули досить значних змін у теорії і методиці вищої школи. Мотивація до майбутньої професії, а також до набуття умінь встановлювати соціальні зв'язки залежить від рівня потреби в даній професії, від бажання навчатися. Не останню роль тут відіграють ціннісні орієнтації та інтереси, формування відповідного мотиваційної опори до трудової діяльності та розвитку на даній основі, трудової активності.

Мотиваційна компетенція студента першого курсу приватного вищого навчального закладу розглядається нами як усвідомлення намірів-мотивів до якісного здійснення професійної діяльності, а отже, для набуття необхідних знань, вмінь, навичок, професійно значущих якостей особи, що забезпечують можливість виконання професійних обов'язків та встановлення соціальних зв'язків.

Умовою підвищення якості підготовки майбутніх психологів є вивчення інтересів студентів до майбутньої професії, тобто професійної мотивації. Педагогам приватного вищого навчального закладу, які викладають предмети на першому курсі, необхідно враховувати сучасний стан професійної мотивації вчорашніх школярів. Навчальний процес і професійна орієнтація у загальноосвітньому навчальному закладі, складають значну частину чинників, як моральних, так і матеріальних, під впливом яких формуються професійні інтереси майбутніх психологів. Під час опанування орієнтирами майбутньої професії, змінюються і мотиви поведінки майбутніх студентів. У період професійної підготовки у навчальному закладі вони закріплюються та розвиваються. Від особливостей змін мотивацій залежить в цілому ставлення до навчальної, а пізніше – до професійної діяльності [1; 2].

Тому в кожного майбутнього психолога виникає необхідність поєднати питання професійного спрямування, самовизначення, підготовки і діяльності на всіх етапах: сім'я, школа, система професійної освіти і підприємство. Проблеми підготовки до трудової діяльності мають вирішуватись сумісними узгодженими зусиллями всіх зацікавлених сторін, що прискорить процес формування мотивів певної професійної підготовки.

На сьогодні сучасна профорієнтаційна робота у загальноосвітній школі з учнями до підготовки у виборі професії містить такі компоненти: професійну просвіту, професійну консультацію, професійний відбір. Значна увага приділяється першим двом напрямкам. Професійна просвіта випускників була і залишається одним із важливих завдань школи. Але досвід роботи вчорашніх випускників шкіл показує, що профорієнтаційна робота несистемна, нецілеспрямована, не завжди вмотивована. І в результаті саме такої, під час невмотивованої профорієнтаційної роботи чи відсутності її взагалі, професійне самовизначення випускників відбувається стихійно. Без знання сутності майбутньої професії, незадоволення від виконуваної роботи фахівці часто

мінюють сферу діяльності, що є основною з причин плинності кадрів, низької продуктивності праці. Про низьку результативність профорієнтаційної роботи з випускниками шкіл свідчать суперечності, пов'язані з вмотивованістю професійного самовизначення учнів: між його схильностями, здібностями і вимогами тієї професії, якою хочуть оволодіти молоді люди; їх бажаннями і реальними можливостями працювати за обраним фахом [3; 4; 5]. Наш досвід роботи із випускниками шкіл показує, що більшість з них бажають обрати майбутню спеціальність, яка, на їх погляд, є престижною, матеріальною й чистою. В останні роки дуже часто молодь висловлює бажання набути спеціальність психолога, дизайнера або юриста. Саме ці спеціальності в наш час вважаються "модними". Тому на них і великий конкурсний набір у вищі навчальні заклади.

Зазначимо очевидне, вибір професії, що ґрунтується тільки на престижності, часто обертається розчаруванням. Особливо важливо, коли це відбувається на третьому-п'ятому курсах, ще гірше – після отримання диплома про вищу освіту. Відмітимо, що ринок праці перенасичений психологами-практиками. Випускникам немає де працювати і вони змушені працевлаштовуватись на половину ставки. Така ситуація завдає величезних, насамперед, моральних збитків не лише молодим людям, але й державі в цілому, адже підготовка кваліфікованого працівника коштує дорого, а якщо він не може працевлаштуватись чи працювати за спеціальністю, то ці гроші фактично витрачені державою даремно.

Обирати професію завжди важко. Вдало обрана професія скорочує багато проблем, насамперед, фізичних і психічних, пов'язаних зі здоров'ям, сім'єю, а також рівнем задоволеності життям. Праця, професія відіграє важливу роль в житті людини і має великий вплив на її стан і самопочуття. Тобто правильно обрана професія та рівень її освоєння впливають на всі сторони життя індивідуума. Питання про вибір професії є важливішим питанням у випускника школи, а опанування нею – у студента.

Професійне становлення особи є достатньо складним, тривалим і багатоплановим процесом. Професійна орієнтація забезпечує мотивацію до ознайомлення зі змістом і перспективами розвитку майбутньої кар'єри, формами та умовами здобуття фаху, станом та потребами ринку праці, професійними вимогами до особистості.

Ми вважаємо, молоді, вступаючи до приватного вищого навчального закладу, необхідно ознайомитися з достатньо великою кількістю професій та їх перевагами, не орієнтуватись на "престижну" і "модну". Наприклад, у кожній з 25 областей України можуть виявитися певні специфічні фактори, що впливають на вибір професії, потрібної саме в цьому регіоні. Тому життєве планування власного майбутнього є одночасно як соціальним, так і освітнім явищем. Молоді люди намагаються передбачити своє майбутнє, не замислюючись про засоби його досягнення, тому що їх уявлення орієнтовано на результат, а не на процес формування умінь. Молода людина може детально уявляти своє майбутнє соціальне становище, не завжди розуміючи, що для цього потрібно зробити.

Тому першим важливим фактором вибору професії є мотивація до неї, тобто: на що орієнтується молодь при виборі тієї або іншої професії, її соціальна значущість, престиж, заробітна плата тощо. Швидкоплинні зміни у сучасному суспільстві обумовлюють радикальні зміни і в мотиваціях, пов'язаних з вибором майбутнього фаху.

У психолого-педагогічній літературі виявлено достатньо чинників, що обумовлюють розвиток різних аспектів пізнавальної і професійної мотивації студентів [6, с. 217]. Розроблені принципи, шляхи вивчення та критерії оцінювання рівня розвитку пізнавальних і професійних мотивацій як складових частин загальної системи професійної підготовки, охарактеризовані різні підходи до їх формування. Чинники й умови розвитку цих мотивів відображають різні аспекти навчання і особистісні характеристики суб'єктів навчального процесу: від специфіки цілей, змісту, умов навчання, що використовуються педагогічними технологіями, індивідуальних психологічних характеристик студентів до спеціальних заходів. У процесі навчання у приватному вищому навчальному закладі

розвиток пізнавальних і професійних мотивів є центральним ланцюгом всього процесу розвитку особистості майбутнього фахівця [7].

Розвиток мотивації до обраної професійної повинен бути обумовлений зростаючою динамікою навчального змісту у підготовці студента. У процесі підготовки майбутнього психолога повинно розкриватись головне протиріччя між мотиваційними характеристиками, які тільки потрібно актуалізувати під час навчальної діяльності студента, та його майбутньою професією. Але, як відзначає О. М. Леонтьєв [8], проблема формування і розвитку мотивів майбутньої професії – пізнавальних, професійних або будь-яких інших – дуже складна в силу їхньої полімотивованості. Мотиваційна сфера навчання суб'єкта є багатовекторним, збуджена не одним, а багатьма мотивами. У зв'язку з цим потрібно знайти адекватний підхід до вмотивованого професійного самовизначення.

Якщо процес самовизначення індивідуума складає головний зміст розвитку особистості у роки юності, то формування професійної спрямованості складає головний зміст самовизначення. Перша необхідна умова формування професійної спрямованості полягає у виникненні позитивного ставлення особи до професії або до її окремої сторони [9].

Зазначимо, що професійна готовність визначається окремими напрямками, котрі характеризують її змістові і процесуальні спрямування. До першого відносять повноту та рівень змістового спрямування, до другого – інтенсивність, тривалість та стійкість сформованих умінь. Повнота та рівень професійної готовності несуть особистісно-змістовну характеристику й у значній мірі визначають формально-динамічні особливості майбутньої професії. Повноту професійної готовності розуміють як різноманітність мотивацій віддавати перевагу певній професії. Вибір професії починається з виникнення часткових мотивів, які пов'язані з окремими напрямками змісту певної діяльності. Професійна готовність ґрунтується на широкому колі професійної інформації, професійних потреб, інтересів, ідеалів особистості.

Мотиви, що лежать в основі професійної готовності, неоднорідні за походженням, характером зв'язку з професією. В цьому плані виділяють групи мотивів, які:

- 1) виявляють потребу у тому, що є основним змістом професії;
- 2) пов'язані з відображенням деяких особливостей професії в суспільному уявленні (престиж, суспільна значущість професії);
- 3) визначають раніше сформовані потреби особи (матеріальні потреби, особливості характеру, звички та ін.);
- 4) виявляють особливості самовираження особи в умовах взаємодії з професією (впевненість в особистій придатності, наявності достатнього творчого потенціалу тощо);
- 5) виявляють зацікавленість особи до зовнішніх, реально не існуючих складових професії (часто ці мотиви породжують вибір "романтичних" професій) [9; 10; 13].

Мотив, пов'язаний зі змістом або процесом діяльності, забезпечує увагу до неї, та захоплення, яке приводить до розвитку відповідних здібностей. Цей мотив приводить особу до самооцінювання, до оцінювання власних знань, моральних якостей у висвітленні вимог, що їх висуває кожна діяльність. Тим самим цей мотив є найважливішою психологічною умовою самовиховання [11].

Під час процесу підготовки студента до професійної діяльності необхідно домагатися того, щоб основний зміст був збуджувальною силою. Наприклад, у випадку, коли провідними мотивами є мотиви другорядні (наприклад, матеріальні), рівень професійної спрямованості знижується. Для виявлення мотивів вступу студентів на спеціальність „Психологія” нами була розроблена анкета, в якій ми намагалися виявити, наскільки обґрунтовано була обрана дана професія. Анкета складена на основі вищевказаних п'яти типів мотивів, відображають сутність мотиваційної сфери у професійній спрямованості студента приватного вищого навчального закладу.

Мета такого дослідження полягала у визначенні мотивації студентів до навчання за обраною спеціальністю. У дослідженні було використано анкетування студентів першого курсу під час першої пари.

Кожний мотив в анкеті має описовий характер. На питання: "Що зумовило Ваш вибір професії психолога?" ми отримали результати, що наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Мотивація студентів до навчання за спеціальністю „Психолог”
(у відсотках від загальної кількості опитаних осіб)

Питання	Р і к			
	2007	2008	2009	
	Показник у %			
1. Чи ознайомлені Ви з роботою за обраною спеціальністю, чи подобається, чи маєте добру підготовку для навчання, щоб її отримати і працювати: – практичним психологом; – науковцем; – викладачем.	35,5	31,8	24,3	
	11,8	1,2	0,2	
	01,1	0,9	0,0	
2. Чи ознайомлені Ви з роботою за обраною спеціальністю, чи подобається тому, що: – обрав за умовою батьків; – обрав тому, що вона престижна; – обрав тому, що можна добре заробляти; – обрав тому, що звик до друзів, які будуть навчатись зі мною.	–	2,4	3,7	
	26,3	37,6	30,4	
	15,8	20,3	24,4	
	–	0,1	–	
3) Якщо Ви не бажали бути психологом, але вступили на цю спеціальність, чому: – маю гарну підготовку для навчання в приватному закладі і бажаю вчитися; – мені подобається саме цей навчальний заклад; – обрав тому, що звик до друзів, які будуть навчатись зі мною.	10,8	4,6	16,0	
	8,7	0,1	1	
	–	1	–	

Проаналізувавши анкети, ми виявили мотиви, які сприяють формуванню професійної готовності до опанування спеціальністю „Психологія”, позитивну динаміку їх прояву під час змін у суспільстві, визначили умови подальшого формування мотиваційної сфери професійної готовності у процесі навчальної діяльності у приватному вищому навчальному закладі. Сукупність таких процесуальних компетенцій студентів включають як мотивація вибору професії, орієнтація в професійному середовищі, уявлення про професію і соціальні установки на продовження освіти. Це дозволило виявити три типи студентів стосовно рівня готовності до оволодіння обраною професією.

До першого типу відносяться студенти з позитивною професійною спрямованістю, яку вони зберігають до кінця навчання (82 %). Орієнтація в професійному середовищі пов'язана з привабливістю змісту професії психолога, її високою соціальною значимістю. Для таких студентів характерний і високий рівень активності під час опанування процесуальною компетенцією.

До другого типу відносяться студенти, для яких вибір професії не має чітко вираженої професійної мотивації, в яких немає достатньо повної інформації про професію і ставлення до неї до кінця не визначалося (14 %). Надбання процесуальної компетенції характеризується непостійністю, чергуванням підйомів і спадів.

Третій тип – студенти з негативним ставленням до професії. Мотивація їх вибору обумовлена загальною престижністю вищої освіти, вибором на вимогу батьків; і рівень уявлення про професію низький (4 %). Показники готовності студентів опанувати процесуальною компетенцією у студентів цього типу невисокі і нестійкі.

Ми розуміли, що багато вищих навчальних закладів готує психологів або практичних психологів. Тому ми боролися за право навчати студентів власними, але загальноприйнятими методами: підвищення рівня поінформованості, застосування інтерактивних методів навчання, підбір цікавих майданчиків для практичної підготовки.

У цей час нам доводилось шукати нові методи і форми навчання, переглядати зміст дисциплін. Відсутність достатньо глибокої професійної готовності у студентів потребує її формування під час навчання у приватному вищому навчальному закладі, але проблема полягає в тому, що необхідно поступово підвищувати рівень професійної готовності [13; 14].

Під рівнем професійної готовності ми розуміємо ступінь відповідності провідного мотиву професії її реальному змісту. Низький рівень готовності визначається, якщо провідний мотив виявляє потребу не стільки в діяльності, скільки в різноманітних, пов'язаних з нею, обставинах. Основний показник рівня професійної готовності – зміст і глибина професійного інтересу з врахуванням його положення в системі мотивів, що утворюють професійну готовність студента.

Висновки. Підготовка майбутніх фахівців до професійних соціальних зв'язків, що ґрунтується на мотиваційному інтегрованому показнику майбутньої діяльності фахівця, є однією з нових та важливих проблем теорії і практики професійної освіти. Лише завдяки власній мотивації до майбутньої професійної діяльності, з появою внутрішньої потреби у знаннях, пізнавальних інтересах, захопленості проявляється соціальність у здобутті знань.

Результати дослідження свідчать про те, що приватним вищим навчальним закладам у своїй діяльності необхідно враховувати об'єктивний процес мінливості мотиваційної сфери професійної спрямованості студентів і пошуку шляхів педагогічного впливу на її формування з урахуванням особливостей сучасності. Важливою умовою підвищення рівня професійної спрямованості студента є вмотивовування навчання соціальним зв'язкам у своїй майбутній професії у будь-якій сфері діяльності, на яку ми орієнтуємо майбутнього фахівця. Реалізація цієї умови припускає такий процес навчання, який ставить перед студентами завдання, котрі розкривають специфіку професійної діяльності. Одна з форм розвитку професійної готовності ґрунтується на збагаченні її мотиваційних основ. У процесі формування готовності до професійної діяльності студентів необхідно враховувати особливості мотивацій. Мотиваційна компетенція становить складову підготовки студентів до соціальних зв'язків, які забезпечують якість освіти, адекватну вимогам сучасності.

Література:

1. Андреева Г. М. Социальная психология : учебник для высш. шк. / Г. М. Андреева. – М. : Аспект-Пресс, 1999. – 375 с.
2. Арндт Х. Vita activa, или о деятельной жизни / Х. Арндт, В. В. Бибахин (пер. с нем. и англ.). – СПб : Алетей, 2000. – 437 с.
3. Бакшаева Н.А. Психология мотивации студентов : учеб. пособие для вузов / Н. А. Бакшаева, А. А. Вербицкий. – Новосибирск.: Логос, 2006. – 184 с.
4. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры / Э. Берн. – СПб. – М., 1998. – 400 с.

5. Б. Н. Воронцов. Разумные потребности личности: сущность, критерий, пути формирования / Б. Н. Воронцов. – Воронеж : Изд-во Воронеж ун-та, 1990. – 189 с.
6. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 373 с.
7. Гребенюк Г. Є. Теоретические и методические основы непрерывного профессионального образования строительно-архитектурного профиля: Дис... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Г. Є. Гребенюк. – К., 1997. – 416 л.
8. Леонтьев А. Н. Лекции по общей психологии : учеб. пособ. [для студ. вузов, обуч. по спец. «Психология»] / Д. А. Леонтьев, Е. Е. Соколова (ред.) – 4-е изд., стер. – М. : Смысл ; Академия, 2007. – 511 с.
9. Личность и социальная среда: идеологические и психологические аспекты общения : сб. образцов / АН СССР, ИНИОН; ред. кол. : В. Н. Мельникова и др. – М., 1987. – 163 с. (Серия «Общественные движения и проблемы общественного сознания»).
10. Магун В. С. Потребности и психология социальной деятельности личности / В. С. Магун. – Л. : Наука, 1983. – 176 с.
11. Маслоу А. Мотивация и личность: учебное пособие / А. Маслоу. – Санкт-Петербург : Питер, 2003. – 352 с. (Серия «Мастера психологии»).
12. Мухудадаев М. О. Образование: введение в дискурс социальной политики : [монография] / М. Мухудадаев. – СПб. : Изд. СПб. ун-та, 2005. – 231 с.
13. Навроцкий А. И. Совершенствование управления высшей школой в условиях демократизации: социол. Аспект : автореф. дис. канд. социол. наук / А. И. Навроцкий : – Х., 1990. – 16 с.
14. Навроцкий О. І. Інноваційні процеси в вищій школі України : автореф. дис... д-ра соціол. наук / О. І. Навроцький. – Х., 2006. – 36 с.

Надійшла до редколегії 17.10.2010

Степаненко Л.М. Мотивационная компетенция как составная подготовки студентов к социальным связям

В статье раскрыты особенности мотивационной компетенции в качестве составной подготовки студентов к социальным связям, которые обеспечивают качество образования в свете требований современности. Дана характеристика группы мотивов, лежащих в основе профессиональной готовности будущих психологов.

Ключевые слова: *будущие психологи, социальные связи, мотивы, мотивационная сфера мотивационная компетенция, профессиональная готовность.*

Stepanenko L. M. Motivational competency - foundation of students' preparation in social and cultural connections

The article highlights specifications of the competent motivational as a constitutive part of the students' preparation in social and cultural connections that provide quality of education and adequate contemporary demands. The article provides leading factors characteristics for the effective professional training that appear as a foundation of the professional readiness for the future psychologists.

Key words: *future psychologists, social connections, motives, motivational competition, professional readiness.*